

CÔNG NGHIỆP HOÁ CHẤT MỸ HIỆN NAY

Hàng tin ngoại thương Đức (Bfai) cho biết, tình hình thị trường hoá chất Mỹ vào mùa Thu năm 2007 không mấy khả quan so với hồi đầu năm này. Sở dĩ như vậy chủ yếu là do nhu cầu hoá chất Mỹ bị giảm cả ở thị trường trong nước, lẫn thị trường nước ngoài. Nhu cầu sản phẩm hoá học trong nước giảm mạnh ở ngành công nghiệp chế tạo ô tô và công nghiệp xây dựng nhà ở, vì bất ổn ở khâu tín dụng thế chấp bất động sản, do vậy ảnh hưởng xấu đến các quá trình thi công xây dựng nhà ở và chế tạo ô tô. Còn nhu cầu hoá phẩm Mỹ bị giảm ở nước ngoài, chủ yếu vì giá dầu mỏ leo thang liên tục, ảnh hưởng xấu đến sản xuất kinh doanh của các ngành nghề tiêu thụ sản phẩm hoá học của Mỹ (trừ ngành hoá dược).

Có lẽ vì vậy mà đầu tư mở rộng hoạt động sản xuất kinh doanh của ngành công nghiệp hoá chất Mỹ có khuynh hướng giảm năm 2007 so với các năm trước. Ví dụ, theo tạp chí "Chemical and Engineering News" (C & En) tổng vốn đầu tư mở rộng sản xuất của 16 công ty hoá chất hàng đầu Mỹ năm 2007 tăng 7,6% so với 16,5% năm 2006, và 28,1% năm 2005; trong đó, 2 công ty vẫn giữ mức đầu tư của năm trước; 4 công ty giảm mức đầu tư mở

rộng sản xuất; còn 10 công ty tăng mức đầu tư cho sản xuất kinh doanh.

Còn đầu tư cho hoạt động nghiên cứu và phát triển (R&D) của các doanh nghiệp hoá chất cũng có khuynh hướng tương tự. Ví dụ, năm 2007, đầu tư cho "R&D" của 14 công ty hoá chất hàng đầu Mỹ chỉ tăng 5,8% so với 9% năm 2006, và 7,3% năm 2005.

Trên thực tế, theo số liệu của FED, sản lượng hoá chất Mỹ trong Quý II/2007 tăng 1,7%; còn doanh thu của ngành công nghiệp hoá chất Mỹ 6 tháng đầu năm 2007 (kể cả xuất khẩu hoá phẩm) giảm 1% so với cùng kỳ năm 2006 - đạt 372,2 tỷ USD (theo giá của nhà sản xuất).

Năng lực sản xuất của công nghiệp hoá chất Mỹ trong tháng 7/2007 chỉ sử dụng hết 78,8% so với 78,9% cùng kỳ năm trước (mức bình quân năm trong thời gian 1972-2006 là 78,3%). Theo đánh giá của tạp chí "Chemical Week", năng lực sản xuất bình quân của các công ty, doanh nghiệp ngành công nghiệp hoá chất năm 2007 có thể tăng 0,9%, sản lượng hoá chất - tăng 2,6%, doanh thu toàn ngành - tăng 4,3%.

Sau đây là một số dự án của 5 công ty hoá chất hàng đầu Mỹ sẽ được thực hiện trong năm 2008-2009.

Số TT	Tên công ty	Lĩnh vực sản xuất	Sản xuất cả năm	Vốn đầu tư (triệu USD)	Năm xây dựng
1	POET	Cồn Ethanol	65 triệu gallons	130	2008
2	Indorma Polymers	Polyethylene	420 nghìn tấn	140	2008

3	Eastman Chemical	Ống dẫn hơi đốt công nghiệp	70 tỷ m ³ ống dẫn	1600	2009
4	Waste Management and Processors Inc (WMRI)	Lắp đặt thiết bị khử CO ₂	5 nghìn thùng/24 giờ	612	2009
5	US Department of Energy (DOE)	Cồn Ethanol sinh học từ xenlulo.	130 triệu gallons	385	2009

Năm 2006, theo số liệu của tạp chí "C & En", doanh thu của 23 công ty hoá chất hàng đầu tăng 7,1% đạt 192,3 tỷ USD, còn lợi nhuận ròng - tăng 9,2%, đạt 14,3 tỷ USD, làm tương quan giữa lợi nhuận và doanh thu được cải thiện, đạt 7,4% so với 7,2% năm 2005.

Năm 2007, quá trình sáp nhập, liên doanh của ngành hoá chất vẫn tiếp tục diễn ra sôi động. Theo số liệu của ngân hàng đầu tư "Young & Partners", giá trị của các hợp đồng sáp nhập, hội nhập 6 tháng đầu năm 2007 đạt gần 15 tỷ USD, dự đoán cả năm có thể đạt 41,3 tỷ USD. Tổng doanh thu của lĩnh vực hoá chất phục vụ nông nghiệp (phân bón, thuốc trừ sâu, diệt cỏ) 6 tháng đầu năm 2007 tăng 13,5% đạt 20,2 tỷ USD, trong đó có phần nhờ giá cả tăng. Chỉ số sản xuất tháng 7/2007 giảm 8,7% đạt 107,2.

Nông nghiệp Mỹ phát triển mạnh, năng suất cao, hiện nay chỉ có 2% lực lượng lao động làm trong ngành này, nhưng làm ra một số nông phẩm chẳng những phục vụ đủ nhu cầu tiêu dùng trong nước, mà còn dư để xuất khẩu, nhất là ngô. Năm 2007, theo Bộ Nông nghiệp Mỹ, diện tích trồng ngô là 36,6 triệu ha, tăng 15%; phân hoá học dành cho ngành trồng ngô chiếm 40% tổng lượng phân bón của cả nước. Do vậy đòi hỏi phải tăng đầu tư cho hoá học nông nghiệp nhằm nâng cao năng suất, chất lượng mùa màng và hiệu quả sản xuất nông nghiệp để đáp ứng nhu cầu trong nước và nước ngoài. Nhiều mặt hàng nông sản Mỹ

đang có nhu cầu ngày càng gia tăng trên các thị trường nước ngoài, do nhiều nước trên thế giới đang có nguy cơ bị thiếu lương thực, thực phẩm, nhất là ở các nước đang phát triển ở Châu Á và Mỹ Latinh vì, một mặt, do dân số tăng, mặt khác, do mùa màng ở các khu vực này thời gian qua bị thất thu do các điều kiện thiên tai, thời tiết bất lợi cho sản xuất nông nghiệp. Ví dụ, Việt Nam, nước xuất khẩu gạo nhiều thứ hai thế giới sau Thái Lan, cho biết năm 2008 sẽ giảm lượng gạo xuất khẩu để bảo đảm an ninh lương thực quốc gia vì vào trung tuần tháng 10/2007, bốn tỉnh miền Trung (Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên - Huế và Quảng Ngãi) bị lũ lụt lớn, làm 31 nghìn ha lúa bị hư hại vì ngập úng. Trong số những nước có nguy cơ thiếu lương thực hiện nay phải kể đến Philippines, Campuchia và Argentina v.v...

Thế giới thiếu lương thực, đòi hỏi phải nâng cao năng suất cây trồng, nghĩa là phải tăng lượng phân bón cho mùa màng nông nghiệp. Có lẽ vì vậy mà các chuyên gia "Bfai" cho rằng, tương lai lĩnh vực hoá học nông nghiệp Mỹ sáng sủa hơn nhiều so với lĩnh vực sản xuất thuốc nhuộm, bột màu và sơn công nghiệp của ngành hoá chất. Ví dụ, nếu 6 tháng đầu năm 2007, sản lượng sơn, bột màu thuốc nhuộm xuất bán giảm về mặt trọng lượng là 5,9%, nhưng lại tăng về mặt giá trị là 1,7% nhờ giá hoá phẩm tăng cao, thì ở lĩnh vực hoá học nông nghiệp - cả hai chỉ số này đều tăng như đã nói trên. Trong lĩnh vực xây dựng,

sản lượng hoá phẩm xuất bán giảm 8,0%, nhưng doanh thu lại tăng 6,7%; trong lĩnh vực sơn bột màu chuyên dụng - sản lượng tăng 7,1%, doanh thu tăng 3,6%; còn về lĩnh vực sơn và bột màu dùng trong công nghiệp thì cả hai chỉ số nói trên đều giảm so với cùng kỳ năm

trước - về sản lượng giảm 8,6%, về giá trị giảm 7,1%.

Sau đây là sản lượng và giá trị sơn, bột màu dùng trong xây dựng, chuyên dụng và trong công nghiệp tiêu thụ trong 6 tháng đầu năm 2006-2007 (1 gallons = 3,78 lít).

Sơn và bột màu dùng trong	6 tháng đầu năm			
	Năm 2006		Năm 2007	
	Sản lượng (triệu gallons)	Giá trị (triệu USD)	Sản lượng (triệu gallons)	Giá trị (triệu USD)
Xây dựng	398,3	4.701,7	366,6	5.015,2
Chuyên dụng	103,1	299,0	110,4	2.277,3
Công nghiệp	196,3	3.114,0	179,4	2.892,7

6 tháng đầu năm 2007, sản lượng và giá trị tiêu thụ sơn và bột màu công nghiệp đều giảm; về mặt lượng chiếm 27%, về mặt giá trị chiếm 28% tổng lượng và giá trị tiêu thụ của cả 3 loại sơn, bột màu nói trên. Sơn, bột màu công nghiệp giảm như vậy vì Mỹ chủ chương đưa những ngành hoá chất nhiều độc hại, gây ô nhiễm môi trường ra sản xuất ở nước ngoài (kể cả sản xuất bột sơn). Trong khi ấy, mức độ tiêu thụ của sơn và bột màu chuyên dụng tăng lên, mặc dù về mặt lượng chỉ chiếm 17%, về giá trị chỉ chiếm 22% trong tổng lượng và giá trị của ba lĩnh vực nói trên (ít hơn so với lĩnh vực sơn công nghiệp).

Chỉ số sản xuất hoá chất cơ bản trong công nghiệp trong 7 tháng đầu năm (tháng 1 - tháng 8 năm 2007) tăng 296%. Nhu cầu hoá chất cơ bản và chất dẻo tổng hợp Mỹ năm 2007, theo Công ty tư vấn (CMAI) - tăng 4,3% trong 8 tháng đầu năm 2007, sản lượng hoá chất hữu cơ tăng 35%, vô cơ giảm 0,3%.

Theo các chuyên gia hãng "S&P", với khả năng tăng trưởng kinh tế toàn cầu hiện nay, tốc độ tăng trong lĩnh vực hoá hữu cơ và vô cơ của Mỹ trong tương lai có thể tương đương 1/2 mức tăng trưởng thực tế GDP của Mỹ.

Hiện nay, Mỹ là nước sản xuất và tiêu dùng hàng đầu thế giới về sản lượng lưu huỳnh. Năm 2006, Mỹ sử dụng khoảng 12,9 triệu tấn lưu huỳnh trong công nghiệp hoá chất: 72% lượng lưu huỳnh cần cho sản xuất được khai thác từ các mỏ của Mỹ. Năm 2006, doanh thu về điôxit titan ở Mỹ là 3,5 tỷ USD. Năng lực sản xuất mặt hàng này là 1,6 triệu tấn/năm. Năm 2007 Mỹ sản xuất được khoảng 12,3 triệu tấn Clo, 10,4 triệu tấn xút ăn da, và 10,9 triệu tấn cacbonat natri.

Sản xuất ga (khí đốt) công nghiệp trong 8 tháng đầu năm 2007 giảm 3,4%. Những công ty sản xuất mặt hàng này hiện nay ở Mỹ là: "Praxair Inc", "Air Products and

Chemicals Inc”, “American AirLiquide Holdings Inc” .v.v...

Sản lượng chất dẻo và sợi tổng hợp trong 8 tháng đầu năm 2007 (kể cả cao su tổng hợp, sản phẩm cao su kỹ thuật) tăng 8,0%, trong đó chất dẻo và cao su tổng hợp chiếm 11,2%... Những công ty Mỹ sản xuất các mặt hàng này là: Equistar Chemical, Dow Chemical và Exxon Mobil...

Năm 2006 chất dẻo tổng hợp được sử dụng theo cơ cấu như sau: 32% dùng làm các bao bì, vật đóng gói; 22% dùng sản xuất hàng tiêu dùng (kể cả đồ dùng nhà bếp, đồ chơi, các mặt hàng thể thao và sản phẩm y tế); 18% dùng trong xây dựng; 5% dùng sản xuất phụ tùng, linh kiện các phương tiện vận tải; 4% - sản xuất đồ dùng cụ gia đình; 3% - sản xuất các linh kiện thiết bị điện kỹ thuật và điện tử; 1% - làm keo dán; và 12% xuất khẩu.

Trong 7 tháng đầu năm 2007, tổng doanh thu sản phẩm dầu mỏ và các sản phẩm chế tạo từ than đá tiêu dùng trong nước và xuất khẩu giảm 7,7% - đạt 289,3 tỷ USD; chỉ số sản xuất tăng 5,5%.

Theo Hiệp hội hoá dầu và tinh chế quốc gia (NPRA), sản lượng của 15 công ty hoá dầu lớn trong Quý II/2007 tăng 2% so với Quý I/2007 và tăng gần 4% so với Quý II/2006.

Cũng theo tin của “NPRA”, đầu năm 2007 Mỹ đưa 149 doanh nghiệp mới chế biến dầu mỏ vào hoạt động (trừ các doanh nghiệp ở Puerto Rico và ở quần đảo Virgin) với tổng năng

lực chế biến trực tiếp dầu mỏ là 17,4 triệu thùng/24 giờ. Tổng công suất của các công ty chế biến dầu mỏ quốc gia đầu năm 2007 cao hơn năm 2006 là 0,6%; cao hơn mức bình quân trong 5 năm là 3,9% và mức bình quân trong 10 năm là 13,9%. Cuối tháng 10/2007, công ty “Royal Dutch Shell PLC” cho biết hãng dự kiến nâng công suất các doanh nghiệp dầu mỏ của mình ở thành phố Port Arthur (Bang Texas) lên 2 lần, từ 275 nghìn lên 600 nghìn thùng /24 giờ. Để làm được việc này, công ty phải đầu tư khoảng 7 tỷ USD. Như vậy, tổng công suất sản xuất của ngành công nghiệp dầu mỏ Mỹ sẽ tăng 1,7%, có thể đáp ứng nhu cầu sản phẩm dầu mỏ phục vụ công nghiệp hoá chất Mỹ.

Các nhà quan sát và bình luận kinh tế thế giới cho rằng, mặc dù hiện nay Mỹ đứng đầu thế giới trong lĩnh vực tiến bộ khoa học, công nghệ, ngành công nghiệp hoá chất Mỹ góp phần tích cực vào tiến trình hoá học hoá đời sống kinh tế - xã hội của toàn cầu, nhưng trong lĩnh vực hoá dược Mỹ còn thua Thụy Sĩ. Người ta hy vọng rằng, chẳng bao lâu nữa chất lượng hoá dược của Mỹ sẽ đuổi kịp và vượt hoá dược của Thụy Sĩ và của nhiều nước khác ■

Nguồn Biki - số 134/2007

Liễu Xuân Đài giới thiệu